

Deklarācija par skolu drošību

Bruņotā konflikta ietekme uz izglītību rada tūlītējas humanitāras, attīstības un plašākas sabiedrības problēmas. Skolas un augstskolas visā pasaulē ir bombardētas, apšaudītas un dedzinātas, un bērni, studenti, skolotāji un akadēmiķi ir nogalināti, sakropļoti, nolaupīti vai patvaļīgi aizturēti. Bruņoto konfliktu puses ir izmantojušas izglītības objektus citu starpā kā bāzes, barakas vai aizturēšanas centrus. Šādas darbības pakļauj studentus un šajās iestādēs strādājošos kaitējumam, liedz ievērojamam bērnu un studentu skaitam izmantot savas tiesības uz izglītību un atņem kopienām pamatus nākotnes celtniecībai. Daudzās valstīs bruņotie konflikti turpina graut ne tikai skolu infrastruktūru, bet arī veselās bērnu paaudzes cerības un ambīcijas.

Uzbrukumi izglītībai ietver vardarbību pret izglītības objektiem, studentiem un pasniedzējiem. Uzbrukumi un uzbrukuma draudi var nodarīt smagu un ilgstošu kaitējumu indivīdiem un sabiedrībām. Var tikt iedragāta izglītības pieejamība; izglītības objektu darbs var būt bloķēts vai izglītības iestādēs strādājošie un studenti var atturēties no to apmeklēšanas, baidoties par savu drošību. Uzbrukumi skolām un augstskolām ir izmantoti, lai sekmētu neiecietību un izslēgšanu, veicinātu dzimumu diskrimināciju, piemēram, liedzot izglītību meitenēm, lai pastiprinātu konfliktu starp dažādām kopienām, lai ierobežotu kultūras daudzveidību un liegtu akadēmisko brīvību vai biedrošanās tiesības. Ja izglītības objekti tiek izmantoti militāriem mērķiem, var pieaugt risks, ka bruņoti grupējumi var nolīgt un izmantot bērnus, vai arī bērni un jaunieši var kļūt neaizsargāti no seksuālās izmantošanas vai ekspluatācijas. Tas it īpaši var palielināt uzbrukuma iespēju izglītības iestādēm.

Savukārt izglītība var palīdzēt aizsargāt bērnus un jauniešus no nāves, traumām un ekspluatācijas; tā var mazināt bruņotā konflikta psiholoģisko ietekmi, nodrošinot rutīnu un stabilitāti, kā arī nodrošināt saites ar citiem svarīgiem pakalpojumiem. "Konfliktam atbilstīga" izglītība nepieļauj konflikta veicināšanu un tiecas veicināt mieru. Izglītība ir būtiski nepieciešama attīstībai, kā arī pilnvērtīgai cilvēktiesību un brīvību izmantošanai. Mēs darīsim visu iespējamo, lai izglītības iestādes būtu drošībā.

Mēs atzinīgi novērtējam atsevišķu valstu iniciatīvas veicināt un aizsargāt tiesības uz izglītību un sekmēt izglītības turpināšanu bruņota konflikta situācijās. Izglītības turpināšana var sniegt informāciju par veselību, kas var glābt dzīvības, kā arī ieteikumus par konkrētu risku sabiedrībās, kurām draud bruņots konflikts.

Mēs atzinīgi vērtējam Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes darbu bērnu un bruņoto konfliktu jautājumā, kā arī atzīstam par svarīgu uzraudzības un ziņojumu sniegšanas mehānismu par nopietnajiem vardarbības aktiem, kas bruņotos konfliktos ir vērsti pret bērniem. Mēs pasvītroyam Drošības padomes rezolūciju 1998 (2001) un 2143 (2014) nozīmi, kas citu starpā aicina visas bruņotā konflikta puses atturēties no pasākumiem, kas apgrūtinās bērniem izglītības pieejamību, un mudina dalībvalstis apsvērt konkrētus pasākumus, lai neļautu bruņotajiem spēkiem un bruņotiem nevalstiskiem grupējumiem izmantot skolas, līdz ar to pārkāpjot piemērojamās starptautiskās tiesības.

Mēs atzinīgi vērtējam *Pamatnostādņu skolu un augstskolu aizsardzībai no militāra lietojuma bruņota konflikta laikā* izveidi. Pamatnostādnes nav juridiski saistošas, tās ir brīvprātīgas pamatnostādnes, kas neietekmē spēkā esošās starptautiskās tiesības. Tās izmanto pastāvošo labo praksi un tiecas nodrošināt ieteikumus, kas vēl vairāk samazinās bruņoto konfliktu ietekmi uz izglītību. Mēs atzinīgi vērtējam centienus izplatīt šīs Pamatnostādnes un veicināt to īstenošanu bruņotajos spēkos, bruņotajos grupējumos un citos svarīgos grupējumos.

Atzīstot tiesības uz izglītību un izglītības lomu izpratnes tolerances un draudzības veicināšanā visu nāciju starpā; apņemoties progresīvi stiprināt praksē civiliedzīvotāju un it īpaši bērnu un jauniešu aizsardzību bruņota konflikta laikā; solot strādāt kopā, lai nodrošinātu drošas skolas visiem, mēs atbalstām *Pamatnostādnes skolu un augstskolu aizsardzībai no militāra lietojuma bruņota konflikta laikā* un apsolām:

- izmantot *Pamatnostādnes* un iekļaut tās iekšzemes politikā un darbības programmā, ciktāl tas iespējams un atbilst situācijai;
- pielikt visas iespējamās pūles valsts līmenī, lai iegūtu precīzus un ticamus datus par uzbrukumiem izglītības objektiem, par šajos uzbrukumos cietušajiem, kā arī skolu un augstskolu militāro lietojumu bruņotā konflikta laikā, tostarp izmantojot jau pastāvošos uzraudzības un ziņojumu sniegšanas mehānismus; veicināt šādu datu vākšanu; un nediskriminējošā veidā sniegt atbalstu cietušajiem;
- izmeklēt iespējamās piemērojamo valstu un starptautisko tiesību pārkāpumus un, ja tas nepieciešams, atbilstīgi saukt vainīgos pie atbildības;
- veidot, pielāgot un sekmēt “konfliktam atbilstīgas” izglītības pieejas starptautiskās humanitārās un attīstības programmās, kā arī valstu līmenī, ja nepieciešams;
- tiekties nodrošināt izglītības turpināšanos bruņota konflikta laikā, atbalstīt izglītības iestāžu atjaunošanu un, ja mums ir tāda iespēja, nodrošināt un sekmēt starptautisko sadarbību un palīdzību programmām, kuru mērķis ir novērst uzbrukumus izglītībai vai reaģēt uz tiem, tostarp iekļaujot arī šīs deklarācijas īstenošanu;
- atbalstīt ANO Drošības padomes centienus attiecībā uz bērniem bruņotos konfliktos un ANO ģenerāļsekretāra īpašo pārstāvi attiecībā uz bērniem militāros konfliktos, kā arī citas ANO iestādes, struktūrvienības un aģentūras; un
- regulāri tikties, pieaicinot atbilstošās starptautiskās organizācijas un pilsonisko sabiedrību, lai pārskatītu šīs deklarācijas īstenošanu un *Pamatnostādņu* lietojumu.